

ADDER GESNAPT!

Edo Goverse

Na een werkbezoek (22 juni jl.) van de Werkgroep Monitoring aan het unieke heideterreintje van Ruurd van Donkelaar (*Nieuwsbrieven Meetnet Reptielen 32 & 34*) zijn we gezamenlijk naar Engbertsdijksvenen gegaan. Hier ligt een monitoringroute die we ditmaal zelf wilden lopen omdat het traject vacant is (als iemand interesse heeft deze route over te nemen horen we het graag). Het traject is 11 jaar lang gevolgd en in het gebied komen naast levendbarende hagedissen ook adders voor. En vorig jaar werd er ook de gladde slang gesignaleerd! (Zie pagina 10.) De route begint vanaf de parkeerplaats aan de zijde van Kloosterhaar (Ov) na het bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer. De eerste paar honderd meter is een zandpad door een berkenbos voordat je bij het open veen uitkomt, met aan weerszijden van het pad een waterhoudende sloot.

De eerste adder die we zagen was op dit deel van het traject. Het was een vrouwtjes adder die een grote muis gevangen had en deze net begon op te eten! De dode muis lag op het talud van de sloot, net boven de waterrand. De adder begon de muis vanaf de kop naar binnen te schuiven maar ze werd gehinderd doordat de muis voor een boomwortel lag (foto 1). Het was fantastisch te zien hoe de adder met haar staart houvast zocht onder water om extra kracht te kunnen zetten om de muis over het obstakel te trekken (foto 2). Het lukte haar niet waarna ze de situatie slimmer aanpakte. Zonder de muis los te laten kroop ze naar de andere zijde van de boomwortel en trok vervolgens de muis naar haar toe (foto 3). Haar staart kon ze nu ook verstoppen in een pol pijpenstro en in alle rust ging ze verder met eten.

Foto 1: De adder komt onder de boomwortel vandaan.

Foto: Edo Goverse

Volgens een specialist van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) gaat het om een veldmuis. In eerste instantie leek de muis veel te groot voor de adder, maar daar vergisten wij ons in. Adders kunnen, net als alle andere slangensoorten, hun kaken ontwrichten: de onderkaak kan los worden gekoppeld van de bovenkaak. Verder bestaat de onderkaak uit twee segmenten die los van elkaar kunnen worden gekoppeld waardoor de slang prooien kan verorberen die veel groter zijn dan haar eigen kop.

Foto 2: De adder probeert nu de muis los te trekken over de boomwortel heen. Je kunt goed zien hoe de slang de kaken kan uitschuiven zodat de grote prooi naar binnen kan.

Foto: Peter Bulsing

Ze begint altijd te eten vanaf de prooi z'n kop om niet tegen de poten, haren of veren in te strijken. Het gehele eetproces gaat nogal traag en omdat we nog wilden monitoren zijn we na een tijdje toch maar doorgelopen. Op het traject hebben we verder nog vijf andere adders aangetroffen en zeven levendbarende hagedissen. Een goede score ondanks het warme weer.

Op de terugweg zijn we natuurlijk wezen kijken hoe het de adder verging. Nou, die was reeds klaar. Ze had zich een halve meter verplaatst en lag nu half in de zon met een dikke buik de prooi te verteren! De prooi zat als een dikke bult halverwege haar lijf. Omdat we haar niet verder wilden storen lukte het niet om goede foto's te maken. We zijn allen erg in ons nopjes dat we getuige mochten zijn van deze voor ons unieke gebeurtenis: een etende adder!

Foto 3: De adder is uiteindelijk naar de andere zijde van de boomwortel gekropen en kan nu zonder problemen de muis naar binnen werken.

Foto: Peter Bulsing